Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Keskiviikko 15.11.2023 klo 9.15—11.58

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9)
jäsen Li Andersson vas
jäsen Kim Berg sd
jäsen Hilkka Kemppi kesk (5 osittain)
jäsen Terhi Koulumies kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9)
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok (6, 7, 8, 9) (5 osittain)
jäsen Henrik Wickström r
jäsen Ville Väyrynen kok

Sihteerit
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo
valiokuntaneuvos Harri Sintonen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 58/2023 vp

Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Monimuotoiset perheet -verkosto Asiantuntijalausunto A 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto B 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Y-Säätiö Asiantuntijalausunto C 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Takuusäätiö sr Asiantuntijalausunto D 3

Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Suomen Vuokranantajat ry Asiantuntijalausunto E 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Tampereen kaupunki Asiantuntijalausunto F 3
Asiantuntijalausunnon liite HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Tampereen kaupunki Asiantuntijalausunto G 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Ensi- ja turvakotien liitto Asiantuntijalausunto H 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy Asiantuntijalausunto I 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry Asiantuntijalausunto J 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry Asiantuntijalausunto K 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 STTK ry Asiantuntijalausunto L 3
Asiantuntijakutsu HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Akava ry Asiantuntijakutsu.xml M 3
Asiantuntijalausunto HE 58/2023 vp StV 15.11.2023 Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö sr Asiantuntijalausunto N 3

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- Monimuotoiset perheet -verkosto, liite
- Suomen Kuntaliitto, liite
- Y-Säätiö, liite
- Takuusäätiö sr, liite
- Suomen Vuokranantajat ry, liite
- Tampereen kaupunki, liite
- Ensi- ja turvakotien liitto, liite
- Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, liite
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, liite
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, liite
- STTK ry, liite
- Akava ry, liite
- Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö sr, liite

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2023 vp

Lisäselvitys HE 75/2023 vp StV 15.11.2023 SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry Asiantuntijalausunto A 4

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, liite

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta annetun lain 51 a §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 55/2023 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta annetun lain 51 a §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain muuttamisesta annetun lain 10 a §:n muuttamisesta A 5

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset mietintöluonnokseen:

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että lakiehdotukset hylätään. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 11—5.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että kappaleen 3 loppuun lisätään seuraava virke: "Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentamisen perumisesta johtuvien rahoitusleikkauksien vaikutuksia sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen hyvinvointialueilla vuosina 2024—2027." Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Nurminen ed. Merisen kannattamana ehdotti, että kappaleen 3 loppuun lisätään seuraava virke: "Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että hallitus kohdistaa yksityislääkäritoimintaan suunnittelemansa puolen miljardin satsauksen hyvinvointialueille hoitoon pääsyn parantamiseksi ja perustason palveluiden vahvistamiseksi." Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—5, 2 tyhjää.

Lisättiin kappaleen 6 loppuun seuraavat virkkeet: *Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarin 4 investoinnin 1 sitova tavoite on, että vuoden 2025 lopussa 80 prosenttia kiireettömän hoidon käynneistä perusterveydenhuollossa toteutuu seitsemän vuorokauden sisällä. Tavoite koskee kaikkien ammattiryhmien käyntejä yhteensä valtakunnallisesti, sisältäen etä- ja läsnäkäynnit. Heinäkuussa 2023 täten mitaten hoitoon pääsy toteutui seitsemässä vuorokaudessa 79 prosenttisesti. Maaliskuussa 2023 luku oli 72 prosenttia.*"

Lisättiin uusi 6 a kappale seuraavasti: "*Yhtenä merkittävänä syynä viime vuosien yhteispäivystysten ruuhkautumisessa ovat olleet perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn ongelmat ja viiveet. Asiakkaat joutuvat hakeutumaan yhteispäivystyksiin silloinkin, kun päivystyksellistä hoidon tarvetta ei ole tai tarve ei ole lääketieteellinen. Tällöin potilas hyötyisi eniten virka-aikaisesta perusterveydenhuollosta, jossa voidaan varmistaa kokonaisvaltainen ja tarvittaessa moniammatillinen arvio ja hoito sekä hoidon jatkuvuus.*"

Poistettiin kappaleen 8 kolmannesta virkkeestä sana "*merkittävästi*".

Lisättiin kappaleeseen 8 uusi kolmas virke seuraavasti: "*Suomen Yleislääkärit GPF ry toteaa lausunnossaan, että Yleislääketieteen hoidon laadun kannalta kaksi viikkoa on riittävä aika potilaiden hoidon järjestämiseksi.*"

Vpj. Laiho ehdotti, että kappaleen 8 toiseksi viimeisestä virkkeestä poistetaan seuraava sivulause: "*…kun taas työterveyshuollon kautta palveluja saavilla tai sillä väestönosalla,*

jolla on varaa ja mahdollisuuksia hankkia palvelunsa yksityiseltä sektorilta, ei ole vastaavaa rajoitetta perusterveydenhuollon hoitoon pääsyssä." ja lisätään virkkeen jälkeen uusi virke seuraavasti: "*On kuitenkin huomioitava, että kiireettömän 14 vuorokauden hoitoon pääsyn enimmäisaika on edelleen merkittävä parannus aiempaan ennen 1.9.2023 voimassa olleeseen enimmäisaikaan.*" Ehdotus hyväksyttiin äänin 10—5.

Ed. Nurminen ed. Bergin kannattamana ehdotti, että kappaleeseen 8 lisätään uusi kuudes virke seuraavasti: "Lääkäriliiton lausunnon mukaan työterveyshuollon kautta palveluja saavilla tai sillä väestönosalla, jolla on varaa ja mahdollisuuksia hankkia palvelunsa yksityiseltä sektorilta, ei ole vastaavaa rajoitetta perusterveydenhuollon hoitoon pääsyssä". Ehdotus hylättiin äänin 9—6.

Lisättiin kappaleeseen 9 uusi viides virke seuraavasti: "*Valiokunta korostaa, että riittävät resurssit ja resurssien kohdentaminen on keskeistä hoitoon pääsyn varmistamiseksi.*"

Lisättiin kappaleeseen 9 uusi seitsemäs virke seuraavasti: "*Valiokunta toteaa, että hyvinvointialueilla on lakisääteiset mahdollisuudet käyttää hoitoon pääsyn turvaamiseksi myös esimerkiksi ostopalveluja ja palveluseteliä.*"

Lisättiin kappaleen 10 toisen virkkeen jälkeen seuraavat virkkeet: "*Hallituksen esityksen mukaan (s. 42) mielenterveyteen liittyvä oireilu on kasvanut selvästi viime vuosina. Mielenterveys- ja päihdehäiriöissä oikea-aikainen hoitoon pääsy on tärkeää. Hoidon viivästyminen johtaa nopeastikin oireilun vaikeutumiseen ja toimintakyvyn heikkenemiseen. Koska mielenterveys- ja päihdeongelma itsessään vaikeuttaa hoitoon hakeutumista, on tärkeää, että palveluun pääsee ilman viiveitä ja kynnyksiä. Nopeuttamalla hoitoon pääsyä voidaan merkittävästi ehkäistä sairauksien kroonistumista ja pitkäaikaishaittoja, kuten työkyvyttömyyden kehittymistä. Työkyvyttömyyden ehkäiseminen on tärkeää myös työllisyyden vahvistamisen näkökulmasta. Hallitusohjelmassa oleva lasten ja nuorten terapiatakuu tulee parantamaan hoitoon pääsyä heidän osalta.*"

Lisättiin kappaleen 10 toiseksi viimeiseen virkkeeseen sanat: "*...hoidon jatkuvuuteen ja vaikuttavuuteen,*".

Ed. Nurminen ed. Bergin kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään uusi 11 a kappale seuraavasti:

"Hallituksen esityksessä ja valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on nostettu esiin myös riski EU-avustusten takaisinperinnästä. Suomen kestävän kasvun ohjelman pilarin 4 investoinnin 1 sitova tavoite on, että vuoden 2025 lopussa 80 % kiireettömän hoidon käynneistä perusterveydenhuollossa toteutuu 7 vuorokauden sisällä. Heinäkuussa 2023 tämä toteutui 79-prosenttisesti. Ohjelma rahoitetaan pääosin EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä ja alueille on myönnetty yhteensä 169 miljoonaa euroa. Jos tavoitetta ei saavuteta, uhkana on, että Suomi joutuu maksamaan saatuja EU-avustuksia takaisin. Takaisinperintä suoritettaisiin hyvinvointialuetasoisesti suhteessa tavoitteen toteutumiseen." Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 9—6.

Ed. Mattila ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseesta 2 ilmenevä lausuma. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 7—6.

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseesta 1 ilmenevä lausuma 1. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 7—6.

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseesta 1 ilmenevä lausuma 2. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 7—6.

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseesta 1 ilmenevä lausuma 3. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Ed. Nurminen ed. Anderssonin kannattamana ehdotti, että mietintöön lisätään vastalauseesta 1 ilmenevä lausuma 4. Mietintöluonnos hyväksyttiin äänin 8—6.

Mietintöön lisättiin seuraavat lausumat:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa 14 päivän hoitoon pääsyn enimmäisajan toteutumista perusterveydenhuollossa ja edistää sen toteutumiseksi vaikuttavien menetelmien käyttämistä kaikilla hyvinvointialueilla.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vahvistetaan perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa hoitosuhteen jatkuvuutta ottamalla käyttöön omalääkäri- ja omahoitajamalli, omatiimimalli tai perhelääkärimalli taikka laajentamalla niiden käyttöä.”

Muilta osin mietintöluonnos hyväksyttiin sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Edustajat Nurminen ja Kemppi varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että ne on jätettävä viimeistään tänään 15.11.2023 klo 15.00.

Mietintöön jätettiin vastalause: 1) Nurminen, Kiuru, Berg, Merinen, Andersson 2) Kemppi, Mattila

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (COM(2023) 512 final)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 61/2023 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (COM(2023) 512 final) A 6

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 56/2023 vp

Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Kansaneläkelaitos Asiantuntijalausunto A 7
Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Valtion koulukodit Asiantuntijalausunto B 7
Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto C 7
Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy Asiantuntijalausunto D 7
Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry Asiantuntijalausunto E 7
Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Ensi- ja turvakotien liitto Asiantuntijalausunto F 7
Asiantuntijalausunto HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Asiantuntijalausunto G 7
Vastine HE 56/2023 vp StV 15.11.2023 sosiaali- ja terveysministeriö Asiantuntijalausunto H 7

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- Kansaneläkelaitos, liite
- Valtion koulukodit, liite
- Suomen Kuntaliitto, liite
- Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy, liite
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry, liite
- Ensi- ja turvakotien liitto, liite
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, liite

Vastine

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- sosiaali- ja terveysministeriö, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous keskiviikkona 15.11.2023 klo 12.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen